

δίπλα

δίπλα, επίρρ. [από το πλ. ουδ. διπλά, του επιθ. διπλός]. **1.** παραπλεύρως, στο πλάι: «μένει δίπλα». **2.** σε πλάγια θέση, πλαγιαστά: «βάλ' το δίπλα». (Ακολουθούν 13 φρ.)·

- βρίσκομαι δίπλα του, βλ. φρ. στέκομαι δίπλα του·

- δίπλα δίπλα, ο ένας πλάι στον άλλον, το ένα πλάι στο άλλο, πλάι πλάι: «στάθηκαν δίπλα δίπλα για να φωτογραφηθούν || έβαλε τις καρέκλες δίπλα δίπλα»·

- είμαι δίπλα του, βλ. φρ. στέκομαι δίπλα του·

- όρθιο φεγγάρι, δίπλα ο γεμιτζής, βλ. λ. [φεγγάρι](#)·

- όρθιο φεγγάρι, δίπλα ο καπετάνιος, βλ. λ. [φεγγάρι](#)·

- παίρνω δίπλα τα βουνά, βλ. λ. [βουνό](#)·

- πέφτω δίπλα, (για πλοία) προσαράζω: «το πλοίο έπεσε δίπλα στην προβλήτα»· βλ. και φρ. του πέφτω δίπλα ·

- στέκομαι δίπλα του, τον υποστηρίζω, τον συμπαραστέκομαι: «σ' όλες του τις δυσκολίες μόνο ο τάδε στάθηκε δίπλα του»·

- την πέφτω (από) δίπλα, βλ. φρ. τον κόβω (από) δίπλα ·

- της πέφτω (από) δίπλα ή της την πέφτω (από) δίπλα, την πλευρίζω με ερωτικό σκοπό, με ερωτικές διαθέσεις: «μόλις δει ωραία γυναίκα στο δρόμο, της την πέφτει από δίπλα». (Λαϊκό τραγούδι: *προχτές είδα μια μικρή που 'ταν μέσ' απ' του Ψυρή και της πέφτω δίπλα σ' αγαπώ της είπα*)·

- τον έχω από δίπλα, **α.** βρίσκομαι κοντά του, ιδίως για να τον συμβουλευώ πώς θα ενεργήσει, είτε γιατί είναι άμυαλος ή παράτολμος είτε γιατί είναι άπειρος: «επειδή δεν εμπιστεύομαι την κρίση του, τον έχω από δίπλα». **β.** τον έχω κοντά μου για να με συμβουλευτεί: «επειδή είμαι άπειρος σ' αυτή τη δουλειά που ανέλαβα, τον έχω από δίπλα, γιατί γνωρίζει όλα τα μυστικά της». **γ.** τον παρακολουθώ κατά πόδας: «δεν έκανε το παραμικρό που να μην το αντιληφθώ, γιατί τον είχα από δίπλα». Για λόγους έμφασης, πολλές φορές, μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το πάντα ή το συνεχώς·

- τον κόβω (από) δίπλα, ξαπλώνω κάπου απόμερα να κοιμηθώ, κοιμάμαι. Συνήθως έχει την έννοια του ευκαιριακού ύπνου μικρής χρονικής διάρκειας: «όση ώρα μιλούσαν οι άλλοι, βρήκα την ευκαιρία και τον έκοψα από δίπλα στον καναπέ, γιατί ήμουν ξενύχτης». Για να τονιστεί η μικρή χρονική διάρκεια του ύπνου, πολλές φορές μετά το ρ. της φρ. ακολουθεί το λίγο ·

- τον παίρνω (από) δίπλα, τον ξεμοναχιάζω, ιδίως για να του αποσπάσω μυστικό ή για να τον συμβουλέψω κρυφά: «πάρ' τον κι εσύ λίγο από δίπλα, μπας και μάθουμε πώς θα ενεργήσει || τον πήρα από δίπλα και προσπάθησα να του πω δυο σωστές κουβέντες»· βλ. και φρ. τον κόβω (από) δίπλα ·

- του πέφτω (από) δίπλα ή του την πέφτω από δίπλα, τον πλευρίζω, τον πλησιάζω με σκοπό να του αποσπάσω κάποια υπόσχεση ή κάποιο όφελος ή γενικά για να πραγματοποιήσω κάποιο σκοπό μου: «κάθε φορά που έχει ανάγκη, του πέφτει δίπλα για να τη βολέψει»·